

Insolvenční řízení

K odporovatelnosti úkonu dlužníka – převod peněz z účtu

V rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 677/2011 ze dne 27.2.2014 je řešena úprava odporovatelnosti úkonům dlužníka v insolvenčním řízení, především pak vztah ustanovení § 235 insolvenčního zákona k ustanovením §§ 240 až 242 insolvenčního zákona.

V předmětném sporu podal insolvenční správce dlužníka odpůrčí žalobu vůči věřiteli (dovolateli), na kterého dlužník v době úpadku se souhlasem třetí osoby převedl z bankovního účtu finanční částku jakožto úhradu smluvního závazku třetí osoby. K dovolání věřitele Nejvyšší soud nejprve s odkazem na dřívější judikaturu uvedl, že posouzení žalobou uplatněného a soudy přiznaného nároku vzešlého z neúčinného právního úkonu dlužníka nepřekáží fakt, že se insolvenční správce žalobou domáhal jak vyslovení neúčinnosti jím označeného právního úkonu, tak (současně) zaplacení částky, jež v důsledku takového úkonu ušla z majetkové podstaty dlužníka. Uvedl, že v případech, kdy žalovaný získal z odporovatelných právních úkonů dlužníka majetkový prospěch, **může mít odpůrčí žaloba jen podobu žaloby na plnění**, směřující k vydání poskytnutého peněžitého plnění nebo k vydání peněžité náhrady ve výši prospěchu získaného odporovatelným právním úkonem. Posouzení případné neúčinnosti odporovatelných právních úkonů je v těchto situacích řešením právní otázky toliko předběžné povahy. (dle sp. zn. 31 Cdo 365/2009 (Rc 68/2011)).

Dále se Nejvyšší soud věnoval charakteru úpravy odporovatelnosti právním úkonům v insolvenčním zákoně. Uvedl, že podle ustanovení § 235 a násl. insolvenčního zákona **lze odporovat jen těm právním úkonům dlužníka, jež jsou taxativně vypočteny v ustanoveních §§ 240 až 242 insolvenčního zákona**. Není tak správný závěr odvolacího soudu, že pro posouzení odporovatelnosti právního úkonu postačí naplnění definice neúčinného právního úkonu dle § 235 odst. 1 InsZ.

Dovatel dále ve výše uvedené věci mimo jiné namítal, že převod finanční částky z bankovního účtu je faktickou činností a není (a contrario) právním úkonem, jemuž jedinému je možno odporovat dle ustanovení § 235 a násl. insolvenčního zákona. Odkazoval přitom na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 531/2003. K této námitce nejvyšší soud uzavřel, že projev vůle, jímž dlužník plní dluh (peněžitý závazek) svému věřiteli, **je právním úkonem ve smyslu ustanovení § 34 obč. zák.**, jelikož jde o projev vůle **směřující k zániku povinnosti splnit dluh (závazek)**. Stejně tak projev vůle, jímž třetí osoba plní dluh (peněžitý závazek) dlužníkovu věřiteli se souhlasem dlužníka je právním úkonem ve smyslu ustanovení § 34 obč. zák., jelikož jde o projev vůle směřující k zániku povinnosti splnit dluh (závazek). Uvedenému jednání dovolatele tak bez jakékoli pochyby byl insolvenční správce oprávněn odporovat.

Postavení osoby insolvenčního správce

Poněkud netradičně předkládáme rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn.: 1 As 4/2010-115 ze dne 29.1.2014, ve kterém se Nejvyšší správní soud zabýval postavením osoby insolvenčního správce a možností přezkumu jeho rozhodnutí ve správním soudnictví.

V předmětném řízení přihlášený věřitel, coby žalobce, brojil proti rozhodnutí insolvenčního správce žalobou podanou podle § 65 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přičemž **požadoval zrušení rozhodnutí, kterým insolvenční správce na přezkumném jednání uznal pohledávky jiných věřitelů v plné výši.** Dle argumentace věřitele je nutné insolvenčního správce považovat za orgán veřejné správy sui generis – zejména pak v rámci jeho činnosti při přezkumu pohledávek, kde insolvenční správce vykonává pravomoc orgánu moci výkonné a rozhoduje o veřejném subjektivním právu na poměrné uspokojení věřitelů z majetkové podstaty. Jeho úkony by tak měl být přezkoumatelný v souladu s § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud (dále jen „NSS“) se s argumentací věřitele neztotožnil. S odkazem na nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 14/10 nejprve konstatoval, že insolvenční správce v rámci přezkoumávání přihlášených pohledávek autoritativně rozhoduje o právech a povinnostech věřitelů, kteří se nenacházejí v rovnoprávném postavení s insolvenčním správcem, přičemž obsah rozhodnutí nezávisí na jejich vůli. Je proto možné uzavřít, že postavení insolvenčního správce je adekvátní postavení orgánu veřejné moci. Dle NSS to však neznamená, že by jeho rozhodování bylo možno automaticky podřadit pod § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. jako jednání správního orgánu rozhodující v oblasti veřejné správy. Autoritativní rozhodnutí o právech a povinnostech je totiž například také rozhodnutí civilního soudu ve sporu mezi účastníky. **I když jednání insolvenčního správce nese atributy autoritativního rozhodování s dopadem do práv a povinností věřitelů (o tom, která z pohledávek bude popřena), je výrazným způsobem podřízeno dohledové pravomoci insolvenčního soudu, který může do jeho činnosti zasahovat a může v rámci dohlédací činnosti pro insolvenčního správce závazným způsobem řídit.** Je to právě insolvenční soud, který v průběhu celého insolvenčního řízení má vůči ostatním subjektům insolvenčního řízení nadřazenou pozici, když autoritativně rozhoduje o právech a povinnostech ostatních subjektů. **Insolvenční správce je tedy podle názoru NSS procesním subjektem podřízeným insolvenčnímu soudu a je součástí moci soudní. Přezkum jeho rozhodnutí v rámci správního soudnictví tedy není možný.**

NSS dodal, že součástí či fází insolvenčního řízení jako speciální formy civilního procesu, se nemůže stát správní řízení. Nemůže zde probíhat jakési řízení v řízení, v němž by o právech a povinnostech vrchnostensky rozhodoval jako správní orgán (orgán veřejné správy) insolvenční správce, tím méně pak může jít o rozhodování o veřejných subjektivních právech. NSS dospěl k závěru, že insolvenční zákon umožňuje a požaduje, aby při přezkumu pohledávek nad insolvenčním správcem kontrolu vykonával právě insolvenční soud, je potřeba dát přednost tomuto řešení, které je navíc i v souladu s účelem a logikou právní úpravy insolvenčního řízení.

Ke zkoumání schopnosti dlužníka hradit pohledávky věřitelů

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2013, sp. zn. 29 NSČR 113/2013 se týká možnosti odvrácení prohlášení úpadku dlužníka tím, že prokáže svou schopnost hradit všechny pohledávky, které byly v dosavadním insolvenčním řízení osvědčeny.

V předkládaném usnesení Nejvyšší soud nejprve zopakoval judikaturní závěry svých dřívějších rozhodnutí, když zdůraznil, že insolvenční řízení primárně neslouží k prosazování individuálních nároků věřitelů, ale k

řešení úpadku či hrozícího úpadku. Věřitelé by měli vymáhání svých pohledávek řešit v nalézacím a následně exekučním řízení, a nikoliv podáváním insolvenčních návrhů. Podá-li insolvenční návrh věřitel a zjištěné (osvědčené) skutečnosti nasvědčují existenci domněnky ve smyslu § 3 odst. 2 insolvenčního zákona, pak bez ohledu na to, zda jde o věřitele s nevykonatelnou pohledávkou, může dlužník domněnku neschopnosti plnit své závazky vyvrátit tím, že osvědčí nebo prokáže schopnost uhradit všechny splatné pohledávky těch věřitelů, jež má insolvenční soud pro účely rozhodnutí o věřitelském insolvenčním návrhu za osvědčené. Schopnost dlužníka uhradit splatné závazky se přitom posuzuje nejen podle výše částek, s nimiž dlužník aktuálně disponuje (hotovost nebo zůstatek na bankovním účtu dlužníka), ale také podle jiného majetku dlužníka (movitých a nemovitých věcí, pohledávek a jiných majetkových hodnot). Teprve tehdy, není-li dlužník schopen využít k úhradě v insolvenčním řízení osvědčených splatných závazků ani tento svůj jiný majetek (např. pro omezení dispozic s tímto majetkem nebo pro jeho obtížnou zpeněžitelnost či dobytost), nepřihlíží se k němu při úvaze o tom, zda je dlužník v platební neschopnosti ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona

Při zkoumání schopnosti dlužníka hradit pohledávky věřitelů osvědčené při rozhodování o úpadku dlužníka není podstatné, zda věřitelé mohou ohledně těchto pohledávek ihned přistoupit k výkonu rozhodnutí či exekuci (zda již mají exekuční titul), ale to, **zda by je mohli bez obtíží vymoci z dlužníkovra majetku výkonem rozhodnutí (exekucí), kdyby exekuční titul měli.**

K hlasování na schůzi věřitelů rozhodující o způsobu oddlužení

Nejvyšší soud se ve svém usnesení sp.zn. 29 NSČR 91/2013, ze dne 30. 1. 2014 vyjádřil k závaznosti hlasování schůze věřitelů o způsobu oddlužení a dále k možnosti insolvenčního soudu toto rozhodnutí schůze věřitelů měnit.

V projednávané věci se manželé – dlužníci dovolávali zrušení rozhodnutí insolvenčního soudu o způsobu řešení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, když namítali, že nelze vycházet z usnesení o způsobu řešení oddlužení přijatého na schůzi věřitelů, neboť jeden ze dvou hlasujících věřitelů měl kromě nezajištěné pohledávky v řízení přihlášenou též pohledávku zajištěnou. Dle ustanovení § 402 odst. 1 insolvenčního zákona tak podle dovolatelů nebyl takový věřitel oprávněn ve věci hlasovat. Navíc poté v průběhu řízení vzal svou nezajištěnou pohledávku v plné výši zpět.

Nejvyšší soud v odůvodnění uvedl, že pravidlo obsažené v § 402 odst. 1 insolvenčního zákona, dle kterého mají na schůzi věřitelů rozhodující o způsobu oddlužení právo hlasovat pouze nezajištění věřitelé, nemůže mít vliv na hlasovací právo věřitele, který spolu s nezajištěnou pohledávkou současně přihlásil (z jiného právního důvodu) další pohledávku, a to pohledávku zajištěnou. Dále doplnil, že pro **posouzení hlasovacího práva věřitele je rozhodující stav v době konání schůze věřitelů. Pokud by tomu tak nebylo, rozhodnutí schůze věřitelů by tak nebyla konečná, ale ve skutečnosti podmíněná.** Závisela by na tom, zda by u některého z věřitelů, který se účastnil toho kterého hlasování, posléze nenastala skutečnost, s níž insolvenční zákon spojuje zánik hlasovacího práva. Takový závěr je nepřijatelný. **Následné zpětvzetí nezajištěné pohledávky proto nemůže mít na výsledek hlasování žádný vliv.**

Nejvyšší soud též uvedl, že rozhodne-li schůze věřitelů o způsobu oddlužení, insolvenční soud již nepřezkoumává, zda je zvolený způsob oddlužení pro věřitele či dlužníka výhodný. Není právně významné, zda dlužník prosazoval jiný než přijatý způsob oddlužení a insolvenční soud není oprávněn rozhodnutí schůze věřitelů o způsobu oddlužení měnit. Insolvenční soud může pouze posoudit, zda v průběhu řízení nevyšly najevo skutečnosti, které by jinak činily oddlužení nepřijatelným (§ 405 odst. 1 insolvenčního zákona).

K (ne)možnosti zpětvzetí zajištění po konci lhůty k přihlašování pohledávek v oddlužení

Níže předkládáme dvě rozdílná rozhodnutí odvolacích soudů ohledně možnosti zpětvzetí zajištění pohledávky po lhůtě stanovené k přihlašování pohledávek. Prvním je usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. 1 VSPH 1508/2012-B-20 ze dne 23.1.2013, druhým pak usnesení Vrchního soud v Olomouci sp. zn. 2 VSOL 959/2013-P8-6 ze 6.12.2013.

Již v lednu loňského roku se možností zpětvzetí zajištění pohledávky po uběhnutí lhůty stanovené k přihlašování pohledávek zabýval Vrchní soud v Praze, který označil úkon zpětvzetí zajištění pohledávky po lhůtě stanovené k přihlašování pohledávek za nepřipustný. Vrchní soud je toho názoru, že pořadí přihlášené pohledávky (stejně jako její důvod) může věřitel měnit jen do konce lhůty k přihlášení pohledávky, neboť po uplynutí této lhůty (v níž lze měnit nebo rozšiřovat důvody přihlášky nebo podat i přihlášku novou) zákon připouští toliko změnu ve výši přihlášené pohledávky, a to až do skončení přezkumného jednání. V případě povoleného oddlužení **věřitel podáním přihlášky, v níž se dovolává zajištění, volí budoucí způsob uspokojování své pohledávky mimo splátkový kalendář.** Proto i omezení přihlášky takového věřitele v rozsahu požadovaného zajištění je třeba chápat jako změnu přihlášky, která (vyjma výše přihlášené pohledávky) **již není po uplynutí přihlašovací lhůty dle § 192 odst. 4 IZ přípustná.**

V prosinci loňského roku řešil obdobný případ Vrchní soud v Olomouci, který ale oproti dřívějšímu rozhodnutí konstatoval, že takováto změna přihlášky po uplynutí lhůty k podávání přihlášek je přípustná. Argumentoval zejména tím, že dispozitivní úkon (zpětvzetí přihlášky, případně její částečné zpětvzetí) může věřitel učinit kdykoli v průběhu insolvenčního řízení, což plyne z dikce ustanovení § 184 insolvenčního zákona. Zároveň však dodal, že možnost vzdát se práva (vzít zpět) zajištění své pohledávky má věřitel pouze do doby, kdy bude taková pohledávka v insolvenčním řízení zjištěna, tedy nejpozději do konce přezkumného jednání.

Stěžejní otázka v této věci je, zda úkon vzdání se práva na zajištění pohledávky je spíše změnou pořadí pohledávky, kterou je možno učinit pouze ve lhůtě k přihlašování pohledávek, či zda jde o úkon částečného zpětvzetí (zpětvzetí pořadí) pohledávky, který je možné učinit kdykoli v průběhu insolvenčního řízení. K jejímu posouzení lze využít dřívější rozhodnutí Nejvyššího soudu (v usnesení 29 NSČR 16/2011-P8-23 zde dne 30.11.2011), který s poukazem na ustanovení §§ 184, 192 a 195 insolvenčního zákona konstatuje, že tam, kde věřitel přihlásil pohledávku do insolvenčního řízení s právem na uspokojení ze zajištění, **může ve vymezeném rámci s takto přihlášeným (přednostním) pořadím pohledávky disponovat, včetně toho, že právo na takové přednostní uspokojení vezme zpět.** Dovolat zajištění se může věřitel samostatným podáním (doplněním přihlášky) i později; musí tak ale učinit nejpozději **do uplynutí lhůty určené mu insolvenčním zákonem ke změně pořadí přihlášené pohledávky.** Máme za to, že vzdání se práva na zajištění v insolvenčním řízení je nutné chápat jako změnu pořadí pohledávky. Vzhledem k tomu, že ustanovení § 192 odst. 4 insolvenčního zákona dovoluje věřiteli měnit pouze výši pohledávky, je zřejmé, že pořadí pohledávky (a tedy zpětvzetí či případné dovolání se práva ze zajištění) je možné učinit pouze ve lhůtě stanovené pro přihlášení pohledávky. S ohledem na výše uvedené rozhodnutí Nejvyššího soudu se proto lze přiklonit k variantě řešení, kterou prosadil Vrchní soud v Praze.

Zajímavá soudní rozhodnutí

Uznání závazku částečným plněním třetí osobou dle NOZ

Rozsudkem sp. zn. 23 Cdo 405/2013, ze dne 21. 2. 2014 se v rámci posuzování existence uznání závazku částečným plněním třetí osoby Nejvyšší soud vyjádřil k možnosti použití ustanovení části první hlavy I. nového občanského zákoníku (dále jen „NOZ“) i na práva a povinnosti, která se posuzují podle dosavadních právních předpisů

V uvedeném řízení se žalobkyně domáhala vydání peněžité částky z titulu neuhrazené kupní ceny ze smlouvy o prodeji movitých věcí poté, kdy na tento závazek částečně plnila třetí osoba na základě pokynu dlužníka (žalovaného). Soud prvního stupně žalobu zamítl, když posoudil nárok žalobkyně jako nárok z titulu bezdůvodného obohacení, nikoli z titulu neuhrazené kupní ceny, neboť smlouva o prodeji movitých věcí podle jeho právního názoru byla v části nároku na úhradu kupní ceny neurčitá a proto neplatná podle § 37 odst. 1 občanského zákoníku. Odvolací soud ve shodě se soudem prvního stupně dovodil, že žalobkyně přes poučení soudu neunesla povinnost tvrzení, z nichž by bylo možno posoudit důvodnost uplatněného nároku, proto potvrdil rozsudek soudu prvního stupně o zamítnutí žaloby jako věcně správný.

K dovolání žalobkyně se Nejvyšší soud vyjádřil následovně: Podle přechodného ustanovení § 3030 NOZ se i na práva a povinnosti, která se posuzují podle dosavadních právních předpisů, použijí ustanovení části první hlavy I. NOZ. V dané věci je namístě vyložit ustanovení zákona o uznání závazku částečným plněním zejména ve smyslu § 2 a § 6 NOZ. Zákon tedy nelze vykládat jen z jeho slov, ale je nutno přihlížet především k jeho smyslu. S ohledem na uvedené výkladové pravidlo, dospěl Nejvyšší soud k závěru, že smyslem a účelem ustanovení zákona o uznání závazku částečným plněním bylo zakotvit zásadu, že pokud osoba bez dalšího částečně plní na svůj dluh, je jejím úmyslem plnit na existující dluh, jestliže výslovně neuvede, že částečným plněním dluh plně neuznává. Naopak druhá strana závazkového vztahu (věřitel), na jejíž dluh je plněno, je s **ohledem na zásadu poctivosti formulovanou v § 6 NOZ oprávněna očekávat, že dlužník, který bez dalšího plní na existující dluh částečným plněním, a to i prostřednictvím třetí osoby se souhlasem dlužníka, že závazek vůči ní uznává.**

Na základě uvedených základních zásad NOZ lze v posuzované věci dospět k závěru, že žalovaný vůči žalobkyni uznal předmětný závazek ze smlouvy o prodeji dle § 407 odst. 3 obch. zák., jestliže třetí osoba podle pokynu žalovaného plnila na jeho závazek vyplývající z uzavřené smlouvy s žalobkyní, a žalovaný nijak nedal najevo, že ve zbývajícím rozsahu pohledávku žalobkyně zpochybňuje.

Již dříve pak ve svých rozhodnutích Nejvyšší soud potvrdil, že dojde-li k uznání závazku žalovaným, pak v řízení, v němž se věřitel (žalobce) domáhá splnění tohoto závazku, **spočívá důkazní břemeno ohledně neexistence závazku na dlužníku (žalovaném)**. Proto nebylo povinností žalobkyně, aby prokazovala existenci nesplněného závazku žalovaného vůči ní, jestliže žalovaný částečným plněním (pomocí třetí osoby) závazek vůči žalobkyni uznal. Odvolací soud tedy nesprávně posoudil důkazní břemeno, když pominul, že za situace uznání závazku žalovaným toto na něj přešlo.

Nová legislativa

Řízení o soudním prodeji zástavy

Dne 1. 1. 2014 se stal účinným zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále jen „ZŘS“), který nově upravuje nesporná řízení a jiná zvláštní řízení včetně řízení o soudním prodeji zástavy, které doznalo určitých systematických změn oproti původní úpravě obsažené v ustanovení § 200y a násl. zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „OSŘ“), a to zejména v určení místní příslušnosti soudu, který bude o návrhu na zahájení řízení o soudním prodeji zástavy rozhodovat.

Komplexní rekonstrukce soukromého práva si vyžádala nezbytnou harmonizaci civilního soudního řízení, přičemž z několika navrhovaných řešení bylo zvoleno rozdělení civilního procesního kodexu na dva samostatné předpisy, a to na OSŘ a ZŘS, který s určitými modifikacemi převzal právní úpravu řízení o soudním prodeji zástavy, jehož podstatou je zpeněžení zástavy, které vede k uspokojení zástavního věřitele.

Dalo by se říci, že současná právní úprava doslovně převzala z OSŘ ustanovení týkající se obsahové náplně návrhu, když stanovila, že k nařízení soudního prodeje zástavy stačí, doloží-li zástavní věřitel zajištěnou pohledávku, zástavní právo k zástavě a kdo je zástavním dlužníkem, a rovněž také převzala některá další ustanovení týkající procesního postupu. Řízení o soudním prodeji zástavy lze tedy i dle současné úpravy zahájit pouze na návrh zástavního věřitele, kterým se zástavní věřitel domáhá nařízení soudního prodeje zástavy, přičemž účastníky předmětného soudního řízení jsou zástavní věřitel a zástavní dlužník. Ve věci může být rozhodnuto bez nařízení jednání, jen za podmínky, že lze rozhodnout jen na základě účastníky předložených listinných důkazů a účastníci se práva účasti na projednání věci vzdali, popřípadě s rozhodnutím věci bez nařízení jednání souhlasí nebo tehdy, jsou-li výše uvedené skutečnosti doloženy listinami vydanými nebo ověřenými státními orgány nebo veřejnými listinami notáře.

Zásadní změnou oproti dosavadní úpravě je určení **místní příslušnosti soudu**, která byla v souladu s OSŘ určována dle obecného soudu účastníka, proti němuž návrh na nařízení soudního prodeje zástavy směřoval, tedy dle obecného soudu zástavního dlužníka. Pokud zástavou byla nemovitost, tak na místo obecného soudu účastníka, proti němuž návrh na nařízení soudního prodeje zástavy směřoval, byl k řízení příslušný soud, v jehož obvodu se nemovitost nacházela. Dle ustanovení § 4 odst. 1 ZŘS je však pro řízení příslušný obecný soud osoby, v jejímž zájmu se řízení koná, nestanoví-li tento zákon jinak. Vzhledem k tomu, že díl osmý (§ 354 – § 358 ZŘS) upravující řízení o soudním prodeji zástavy postrádá úpravu místní příslušnosti, **je místně příslušným soudem obecný soud zástavního věřitele**, neboť ten (jakožto žalobce) je osobu, v jejímž zájmu se řízení koná.

Zástavní věřitel tak bude všechny návrhy na soudním prodeji zástavy nově podávat již pouze ke svému místně příslušnému soudu.

Výkladová stanoviska k úpravě NOZ

V této části upozorňujeme na vybraná stanoviska Expertní skupiny Komise pro aplikaci nové civilní legislativy, která je stálým poradním orgánem ministra spravedlnosti v oblasti nového soukromého práva. Jejím základním úkolem je podávání a sjednocování výkladu otázek nového soukromého práva, podílení se na tvorbě doprovodné legislativy, vzdělávání a předkládání návrhů a doporučení v této oblasti.

Změna obchodních podmínek dle § 1752 NOZ

Dle ustanovení § 1752 je možné mezi stranami závazkového vztahu ujednat pozdější možnost jednostranné změny obchodních podmínek, které jsou nedílnou součástí smlouvy. Ujednání je platné, pokud byl předem dohodnut způsob oznámení změny a pokud má druhá strana možnost změny odmítnout a závazek z tohoto důvodu vypovědět ve výpovědní době dostatečné k obstarání obdobných plnění od jiného dodavatele.

Dle výkladového stanoviska č .6 ze dne 19.4.2013 jsou předpoklady dle § 1752 odst. 1 NOZ kumulativní. Pokud druhá strana navrženou změnu odmítne, dojde k vypovězení smlouvy. Pokud tedy druhá strana s návrhem nesouhlasí, nemá jinou možnost než z tohoto důvodu závazek ukončit. **Obecně není samozřejmě vyloučeno, aby si strany ve smlouvě ujednaly jiný postup**, který bude např. druhé straně zajišťovat právo trvat na stávajících obchodních podmínkách, tedy bez nutnosti návrh změny přijmout, či odmítnout s následkem zániku závazku. Taková ujednání však musí být v souladu s obecnými pravidly o ochraně slabší strany (např. úprava adhezních smluv), zejména s limity sledujícími ochranu spotřebitele.

Ačkoli by se mohlo na první pohled zdát, že § 1752 NOZ upravuje jednostrannou změnu obchodních podmínek, ve své podstatě tak tomu není. Základem pozdější změny je totiž předchozí ujednání obou smluvních stran, ve kterém je navíc zakotvena možnost strany, které je návrh změny adresován, tento odmítnout a závazek výpovědi ukončit. Jednostranná změna smlouvy dle ust. § 1752 odst. 1 NOZ tak není v rozporu s § 1814 písm. g), neboť postup, jakým k účinné změně může dojít, musí být předem ujednán, **nejedná se tedy o svévůli podnikatele**. Pokud tedy ujednání dle § 1752 odst. 1 NOZ splňuje předepsané podmínky (jasně a srozumitelným jazykem formulovány důvody, způsob změny smlouvy a spotřebiteli je zakotveno právo smluvní vztah ukončit), nejde o svévolnou změnu ani v případech, kdy je druhou stranou spotřebitel.

Plná moc k zastoupení před orgánem právnické osoby a k rozhodování jediného společníka

---

Ve svém stanovisku č. 12 ze dne 14. 1. 2014 se Expertní skupina vyjádřila k formě plné moci k zastoupení před orgánem právnické osoby a k rozhodování jediného společníka tak, že v uvedených případech není třeba plné moci v podobě notářského zápisu a to na základě následujícího odůvodnění:

Ustanovení § 441 odst. 2 NOZ stanoví v rámci právní úpravy smluvního zastoupení ohledně formy plné moci jednak to, že má být udělena v písemné formě, netýká-li se zastoupení jen určitého právního jednání, a dále také, že plná moc má být udělena ve zvláštní formě, je-li tato vyžadována pro právní jednání, pro něž byla plná moc udělena. Požadavek zvláštní formy plné moci je v novém občanském zákoníku stanoven především v těch případech, kdy je pro právní jednání zákonem vyžadována forma veřejné listiny. Veřejnou listinou se podle § 3026 odst. 2 NOZ rozumí primárně notářský zápis. Je-li pro určité právní jednání vyžadována forma veřejné listiny (notářského zápisu), má být podle ustanovení § 441 odst. 2 NOZ v téže formě udělena i plná moc.

Jde-li však o otázku formy plné moci udělené pro zastupování na valné hromadě společnosti s ručením omezeným dle § 168 odst. 1, zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (dále jen „ZOK“) nebo akciové společnosti (§ 399 ZOK), případně na členské schůzi družstva nebo na shromáždění společenství vlastníků jednotek (§ 635 odst. 2 ZOK), je však nutné obecně vycházet ze skutečnosti, že **pro samotné právní jednání, tedy hlasování, není zákonem vyžadovaná zvláštní forma**, tj. forma notářského zápisu. Z tohoto důvodu nelze požadavek zvláštní formy plné moci stanovený v § 441 odst. 2 NOZ v tomto případě uplatnit.

Pokud jde o plnou moc k rozhodnutí za jediného společníka, jde o plnou moc k právnímu jednání. Toto právní jednání nahrazuje hlasování společníka na valné hromadě a jediný společník vykonává působnost valné hromady. Z tohoto důvodu lze z účelu právní úpravy dovozovat, že na plnou moc k přijetí rozhodnutí za jediného společníka je třeba aplikovat spíše analogicky pravidla pro plnou moc k zastoupení na valné hromadě než pro plnou moc k právním jednáním. Při opačném výkladu by dokonce nebyla povinná ani písemná plná moc k rozhodnutí jediného společníka, pokud by toto rozhodnutí nemuselo mít formu notářského zápisu. Zákon o obchodních korporacích totiž obecně pro rozhodnutí jediného společníka písemnou formu nevyžaduje. Pouze v případě, že musí být rozhodnutí nejvyššího orgánu osvědčeno veřejnou listinou, vyžaduje se v § 12 odst. 2 ZOK pro rozhodnutí jediného společníka forma veřejné listiny. Z hlediska požadavku právní jistoty i účelu právní úpravy lze proto uzavřít, že plná moc k přijetí rozhodnutí jediného společníka vyžaduje písemnou formu vždy, a plná moc ve formě veřejné listiny se nevyžaduje. Je třeba upozornit na to, že toto stanovisko nemá zastání u většiny notářů v ČR, kteří vyžadují plnou moc ve formě notářského zápisu pro rozhodování jediného společníka či jediného akcionáře při výkonu působnosti valné hromady.

PODPORUJEME NADAČNÍ FOND ADVOKÁTI DĚTEM
www.advokatidetem.cz

Informace obsažené v tomto bulletinu jsou pouze obecného charakteru s cílem poskytnout orientační přehled o aktualitách ze soudních rozhodnutí. Tento bulletin by proto neměl být bez dalšího používán jako podklad pro přijímání podnikatelských ani jiných rozhodnutí a konkrétní informace vztahující se k tématům uvedeným v tomto bulletinu by měly být konzultovány dříve, než na jejich základě bude učiněno příslušné rozhodnutí.

© 2014 DRV Legal, s.r.o.